REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner., Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. în Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în fie-care di

Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Tîrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 285. Brașov, Vinerĭ 24 Decemvrie. 1904.

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1905

se deschide nou abonament, la care învităm pe toțĭ amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coróne, pe șése lunĭ 12 coróne, pe trei lunĭ 6 coróne, pe o lună 2 coróne.

Pentru România și strěinătate: Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ, pe o lună fr. 3.50.

Abonarea se póte face mai ușor prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Se cere lămurire.

Ni-s'a adresat din diferite părțĭ întrebărĭ, ce credem despre „conferența electorală“ convocată la Sibiiu, décă ea póte fi considerată de conferența partidului nostru național și décă în consecință pot lua parte la ea cu deplină liniște și încredere toțĭ aderenții sincerĭ ai partidului și programului național dela 1881?

Era lucru natural, ca cei ce au urmărit cu atențiune mersul lucrurilor în sînul nostru, mai ales de vre-o trei anĭ încóce, surprinșĭ fiind de convocarea amintitei conferențe, sě simță necesitatea de a se lămuri și orienta bine, ca sě scie cum sě procedeze. Mai puternică ca odinióră e adĭ în sînul nostru dorința de a se procede corect și solidar în causele nóstre naționale, carĭ nu mai pot suporta în momente critice ca cele actuale neorientarea și greșelile din trecut.

De trei anĭ de dile organul nostru luptă în contra curentului păgubitor, ce s'a ivit în acest interval între noi și pe care l'am numit: acțiunea desertorilor partidului național român dela 1881.

Cum vine, că tocmai aceștĭ desertorĭ, carĭ s'au lăpědat de programul național de la 1881 inaugurând pe barba lor acțiunĭ activiste în cutare ținuturĭ, acțiuni, ce le continuă adĭ luând parte la mișcarea electorală în cele mai diferite direcțiunĭ, sě aibă rolul de căpetenie la inscenarea „conferenței electorale“ din cestiune, și totușĭ acéstă conferență sé trécă de conferență a partidului național român, cum vreau s'o presenteze foile lor?

In comitatul Aradului, al Bihorului, la Orăștie, la Hațeg și în Dobéca se fac deja pregătirĭ pentru alegerile viitóre și un număr considerabil de Românĭ aderențĭ ai curentului nou activist șĭ-au pus deja candidaturile; ér „conferența electorală“, ce se va întruni numai peste cincĭ dile, sě pótă lua óre hotărîrĭ neînfluințate ca cele de odinióră în interesul partidului național, când aceștĭ candidațĭ cu toțĭ ortacii lor vor lua parte activă la ea, cum scim sigur că vor face-o, că stăruie și doresc sě o facă?

Orĭ-cine vede imposibilitatea ca conferența acésta cu astfel de membrii sě pótă fi continuarea conferențelor nostre naționale din trecut.

Și aicĭ ajungem la punctul cel greu, care opăcesce și desorienteză adĭ publicul român. In ce chip este a se esplica totușĭ, că convocarea acestei conferențe e subscrisă de doi bărbațĭ, pe carĭ îi cunóscem de mult ca membri ai comitetului partidului național?

Acésta se esplică fórte ușor, fără a mai pune întrebarea ca ce se presentă convocătoriĭ înșișĭ în actul convocăriĭ, prin faptul constatat, că ei au lucrat și lucră în comun acord cu aceia, carĭ conduc așa disul „curent nou“, carĭ s'au rupt de partid și au renegat programul sěu.

Și de aicĭ urméză logic, că nu se mai póte trata de-o conferență a partidului național dela 1881, ci numai de-o întrunire, care va fi chiemată sě sancționeze acésta tovărășie a vechilor membri din comitet cu activiștii de la Orăștie și de la Arad, carĭ de mult au apucat pe cărărĭ, ce nu sunt ale partidului național.

Este c'un cuvênt o conferență a activiștilor, cu care avem de a face și la care aderenții partidului și programului dela 1881 n'au ce căuta.

In sensul acesta numai am putut lămurì pe cei ce n'au fost lămurițĭ îndestul din cele ce au cetit de trei anĭ în fóia nóstră.

Disolvarea dietei. Erĭ la órele 11 a. m. s'au adunat membriĭ camerei deputaților și a magnaților în sala de ceremoniĭ a palatului regesc din Buda pentru a asculta *mesagiul de disolvare a dietei.* Majestatea Sa, încunjurat de asistența regală, după ce a întrat în sală, a dispus sě se cetéscă mesagiul. In mesagiu se spune între altele, că luptele parlamentare au făcut cu neputință lucrarea camerei. Numěroșĭ deputațĭ au cerut reforma regulamentului camerei, însě luptele ce au urmat din causa acésta au zădărnicit speranțele, ca dieta se-șĭ recâștige capabilitatea de lucrare. Restabilirea acestei lucrărĭ este o datorie a corónei. Din causa acésta coróna ține sě dea „națiunei“ ocasiune de a lua posiție în cestiunea acésta după-ce activitatea instituțiunilor constituționale ale țěriĭ a fost împiedecată din motive interne. In cestiunea acésta „națiunea“ trebue sě-șĭ manifesteze voința.

„Conferența electorală“ și aderenții partidului național.

Nedumerirea, ce a deșteptat'o convocarea d-lor G. Pop de Băsescĭ și Dr. V. Lucaciu la o „conferență electorală“ în cercurile aderenților sincerĭ ai partidului și ai programului nostru național, iese la ivélă în tóte părțile.

„Drapelul“ din Lugoș dă espresiune vină acestei nedumerirĭ. A credut — dice — că conferența convocată este a activiștilor, carĭ în fața acțiunei electorale au simțit trebuința de a-șĭ lămuri situația și de a-șĭ institui un „comitet electoral esecutiv“.

Diarele activiste „Tel. Rom.“ și „Libertatea“ consideră conferența de conferență a partidului național român. De aicĭ nedumerirea! După persónele convocătóre s'ar puté admite, că comitetul partidului convócă conferența națională, dér în casul acesta trebuia sě se pună la ordinea dilei raportul comitetului despre activitatea sa în ultimii 12 anĭ și trebuia sě se spună în convocatoriu, că este conferența electorală a partidului național și trebuia sě se ia dispositiunĭ, ca membrii partidului național fundat la 1881 sě-șĭ alégă delegații pentru conferență, căcĭ Ciocan, Avramescu etc. nu pot avé loc în acea conferență, tocmai așa precum nu pot avé loc d-nii Dr. Vlad și Ioan Suciu. Apoi încheie așa: Ce conferență este cea convocată pe 10 Ianuarie la Sibiiu? Conferența electorală a activiștilor? Atuncĭ noi, carĭ ținem la organisația partidului național creat la 1881, n'avem ce căuta acolo. Orĭ e conferența electorală a partidului național român? Atuncĭ trebue sě ni-se spună acésta lămurit printr'o convocare corectă, ca sě se pótă representa membrii partidului prin delegații lor adevĕrațĭ.

Până nu se va lămuri acésta — dice diarul lugoșan — noi nu vom face nicĭ un pas, ci vom sta reservațĭ.

* * *

In mod și mai accentuat s'au manifestat nedumeririle de mai sus în sînul Românilor Clușenĭ, despre ce ne dă o probă următórea scrisóre, ce a fost adresată de către trei aderențĭ ai partidului național de acolo protopopului din Coșocna și ni-a fost comunicată și nóuă. Eată-o:

Clușiŭ, 4 Ian. n. 1905.

Prea onorate domnule!

La prețuita scrisóre, prin care binevoițĭ a ne oferi mandate pentru „conferența electorală“ convocată de d-niĭ George Pop de Băsescĭ și dr. V. Lucaciu, am ținut a Vě rěspunde pe scurt, că din motive principiare nu suntem în situațiune de a primi mandatele oferite, și V'am adresat rugarea, că încât ținețĭ la partidul național român, sě refusațĭ de a face alegerĭ de delegațĭ pentru întrunirea de la Sibiiŭ. Ne simțim datorĭ a Vě motiva acum și mai pe larg atitudinea nóstră.

Refusul nostru s'a impus prin faptul, că noi ținem cu strictețĕ, în formă și fond, la programul și principiile de organisațiune ale partidului național român și nu suntem dispușĭ a ne preta, necum ca *complicĭ*, dér nicĭ chiar ca *martorĭ*, la acte carĭ sgudue temeliile partidului nostru și compromit, decĭ, condițiunile de desvoltare politică națională ale poporului român.

Cum însě „convocarea“ d-lui G. Pop de Băsescĭ omite cu intențiune indicarea calitățiĭ lui oficiale de președinte al partidului, omisiune ce se repetă și la iscălitura d-lui Dr. V. Lucaciu, — nu putem admite nicĭ un moment, că acéstă convocare este făcută în numele comitetului național, maĭ ales că acest act nicĭ nu se adreséză către *delegațiĭ partidului național român*, nicĭ nu vizéză alegĕtoriĭ organisațĭ pe basa programului de la 1881, nicĭ nu ordonéză măcar obligătórele alegerĭ publice de delegațĭ ai partidului național.

Partidului póte sě-i spună cuvinte de ordine numai comitetul național. Tóte semnele arată însě, că în urma curentului de disoluțiune ce a străbătut la conducerea partidului, comitetului séu îi este *frică* în fața puteriĭ de a usa de atribuțiunile în virtutea cărora singur póte sě vină în contact cu partidul, séu îi este *rușine* de a se presenta în calitatea sa oficială în fața națiunei, după actele de felonie politică, ce uniĭ noi membriĭ ai sěĭ, vîrîțĭ acolo în mod neadmisibil, au sěvîrșit în contra programului și organisației partidului pe lângă conivența tacită a vechilor membriĭ.

Cât pentru noi, nu avem nicĭ témă, nicĭ genă de a ne mărturisi pe față, că suntem firm hotărîțĭ de a stărui pentru partidul național și programul sěu neștirbit. Asta o socotim o datorie pentru noi și pentru fie-care Român.

Animațĭ de aceste convingerĭ, noi nu recunóscem „convocarea“ d-lui G. Pop de Băsescĭ drept act al comitetului național, și că aceea ar suna partidului național român. Décă decĭ pe acéstă șubredă basă s'ar întruni undeva vre-o adunare de pretinșĭ delegațĭ, eșițĭ din nisce alegerĭ oculte, aceea nu póte fi de cât o *pseudo*-conferență, fără titlu legitim și valid de a se declara în numele partidului național român.

Étă de ce Vě am rugat, ca nicĭ sě nu conlucrațĭ la un astfel de simulacru de conferență, și Vě mai rugăm, sě binevoițĭ a advertisa pe aceia, carĭ v'au însărcinat, ca în vederea responsabilităților politice, sě-șĭ întocméscă acțiunile conform principiilor de organisațiune ale partidului nostru.

In casul acesta ne-am simți fericițĭ de a puté întruni încrederea alegĕtorilor aderențĭ ai partidului național din cercul d-vóstre.

Primițĭ vě rugăm etc....

Dr. Dăianu. Dr. Frâncu. Dr. Poruțiu.

*

De-odată cu scrisórea de mai sus ni-s'a trimis din partea celor subscrișĭ, spre mai bună lămurire, și copia unei scrisorĭ, ce a adresat'o d-l Dr. A. *Frâncu* în Septemvrie 1901 rěposatului Dr. Ioan Rațiu, în care se plângea de procedeurile de pe atuncĭ ale comitetului, „prin carĭ *s'au delăturat membrii din comitetul ales, carĭ erau responsabilĭ conferenței, și s'au înlocuit prin „fruntașĭ“ neresponsabilĭ*, carĭ n'au făcut parte nicĭ din comitet, nicĭ din conferența delegaților“.

Apoi ni-s'a trimis și o copie a unei scrisorĭ adresate în 24 Octomvrie a. c. d-lui George Pop de Băsescĭ, de d-l Dr. *Dăicanu*, în care acesta se plânge asupra aceluiașĭ lucru, că, adecă, comitetul „s'a întregit cu membrii, carĭ s'au pus de fapt în conflict fățiș cu programul, organisațiunea și decisiunile conferenței partidului național“; apoi, că „esistă *o conivență* nepermisă între vechii membrii ai comitetului și cei în mod neadmisibil optațĭ în favorul acelui curent destructiv, pe carĭ aceștia l'au întrodus nereprobațĭ de comitet în sînul partidului nostru“.

D-l Dr. Dăianu mai dice în acéstă scrisóre, că demersurile necorecte, la carĭ i-se cere conlucrarea ca „bărbat de încredere“, sunt menite numai pentru a crea o *ulterióră ratificare a actelor de nedisciplină și desorganisare*, comise sub egida membrului din comitet Dr. Aurel Vlad și pentru a provoca prin alegerĭ (de delegațĭ) „sub discrețiune“ un simulacru de conferență, care sě legitimeze procederea acestuia și a soților sěĭ.

Apponyi — 48-ist.

(Fusiunea „partidului național" (apponyist) și a partidului Szederkényi cu partidul independist koșutist.)

Alaltăerĭ s'a întîmplat în Budapesta un eveniment politic de mare însemnătate. „Partidul național" al contelui Apponyi și partidul-Szederkényi *au fusionat cu partidul independist și de la 48 al lui Kossuth*.

In conferența de Marțĭ a partidului sĕu, contele Apponyi a declarat între altele, că până acum a fost sincer aderent al basei de la 67, vĕḑênd însĕ că basa acésta o nimicesce însușĭ guvernul, află sosit timpul de a lupta pentru un vitor mai bun al patriei sale *pe basa uniunei personale*. A cetit apoi scrisórea deschisă ce a adresat'o alegĕtorilor sĕĭ din Jaszbereny, după care a repetat declarația că acum nu mai privesce îndĕrĕt, ci *numai înainte*.

Membrii fostului partid apponyist *Batthyány*, Eug. *Zichy*, Stef. *Karolyi*, au declarat, că fericițĭ și cu însuflețire vor urma pe Apponyi în luptele politice viitóre.

Din conferență s'a adresat apoi o scrisóre cătră Francisc *Kossuth*, în care îĭ aduc la cunoscință hotărîrea de a fusiona cu partidul 48-ist, fiind-că garanțiile viitorului țĕrii nu le mai póte da acum, decât *basa uniunei personale*, care este punctul de vedere al partidului independist.

După amiaḑĭ la órele 5 o delegație în frunte cu contele Albert *Apponyi* s'a dus la conferența kosuthistilor, ca sĕ-i aducă la cunoscință fusiunea. Aicĭ contelui Apponyi i s'au făcut marĭ ovațiunĭ. De bucurie Francisc Kossuth, bĕtrânul Thaly, Barabas, Toth și toțĭ ceilalțĭ koșutiștĭ, au plâns. Apponyi a ținut apoi un discurs în care a ḑis între altele.

„... Un stat cu constituție știrbită nu e capabil a esercita forță de atracție așa de mare, încât sĕ pótă contopi *pe cetățenii de limbă streină*, în sentimente naționale și în iubire de patrie comună. Am convingerea, că pe acest teren trebue sĕ mergem direct spre ținta aceea, ca unitatea națională maghiară sĕ devină faptă și că cu mesurĭ de jumĕtate nu se póte crea un stat național capabil de viĕță... Sunt aicĭ (în partidul kosutist) dimpreună cu amicii, carĭ la tótă întîmplarea aduc cu ei un capital, un trecut politic, de care nu se légă nicĭ o murdărie. Și acest capital moral, precum și acel mic capital intelectual cu care ne-a dăruit Dumneḑeu, îl sacrificăm principiului nostru comun: *eluptarea independenței Ungariei*."

In aceeașĭ ḑi s'a întîmplat fusiunea partidului-Szederkenyi (ugroniștii) cu partidul lui Kossuth.

Noul guvern român.

Erĭ la órele 10 a. m. au depus noii miniștri jurămĕntul în mânile M. Sale Regelui Carol. Noul ministeriu e compus astfel: G. Gr. *Cantacuzino* ministru-președinte și ministru de interne, general *Manu* ministru de rĕsboiŭ, Tache *Ionescu* ministru de finanțe, general *Lahovari* ministru de externe, Alesandru *Bădărău* ministru de justiție, M. *Vlădescu* ministru de culte, Ioan *Lahovari* ministru de domenii și Ionel *Grădișleanu* ministru lucrărilor publice.

Vre-o 3000 de aderențĭ ai partidului conservator au traversat Marțĭ séra, între cântece și aclamațiunĭ, stradele principale ale capitalei, oprindu-se înaintea locuințelor noilor miniștri, salutându-i și aclamându-i cu însuflețire.

In decursul ḑilei de Marțĭ a fost primit în audiență și d-l P. P. *Carp*, cu care Regele Carol s'a întreținut timp de 2 óre. Séra au ținut conservatorii de sub conducerea d-lui Carp o consfătuire mai lungă asupra situațiunei politice.

In același timp s'au întrunit și fruntașii liberalĭ la o consfătuire, la care s'a decis, ca oposiția sĕ purcédă în unire la nóuĕle alegerĭ. S'a mai decis a trimite o delegațiune la d-l Sturdza, care sĕ-l asigure de alipirea întregului partid liberal.

Situațiunea generală a țerii, care nu e de loc mulțumitóre — scrie „Bukarester Lloyd" — și împrejurările, între carĭ a ajuns partidul conservator la putere, sunt de natură fórte seriósă și se impune o deosebită străduință și un deosebit devotament din partea guvernului actual, pentru-ca sĕ pótă satisface cerințele statului și sĕ ducă în deplinire o muncă rodnică. Un șir de afacerĭ de-o importanță mare, carĭ trebue sĕ fie resolvate în timpul cel mai scurt din partea guvernului, a pregătit guvernul liberal plecat de la cârma statului, și resolvarea acestora va fi prima datorință a noului guvern și a noului parlament.

Aceste afacerĭ sunt: votarea grabnică a budgetului statului, ca sĕ nu se oprescă în loc mersul regulat al lucrărilor, votarea convențiunilor comerciale cu Germania și cele-lalte state, nóua lege vamală, completarea armamentului armatei și apoi înainte de tóte cestiunea situațiunei țĕrănimei, care în multe privințe așteptă încă o resolvare corĕspunḑĕtóre.

*

Primarul C. F. Robescu și întregul consiliu comunal și-au înaintat erĭ dimisiunea. Au demesionat deja mai mulțĭ prefecțĭ, secretarul general al ministerului de interne d-l Nicolaescu, în al căruĭ loc a fost numit d-l Mișu *Rahtivan* fost prefect; au mai dimisionat secretarul ministeriului de culte Adamescu și funcționarii superiorĭ ai acestui ministeriu. In locul prefectului poliției Saita, demisionat mai înainte, a fost numit d-l *Moruzzi*, care fusese prin anii 1884—86 deja prefect de poliție.

Ce ḑic Românii unițĭ mirenĭ?

Un rĕspuns la „rĕspunsul" „Unirei" pentru „Gazetă".

II.

Cele maĭ marĭ piedecĭ la introducerea sinódelor mixte, le află scriitorul „rĕspunsului" odată în aceea, că costă mult; apoi cu deosebire în faptul, că mirénul, care póte trage la rĕspundere pe păstoriul sĕu sufletesc sĕu pe archiereul sĕu în sinod, cu greu va fi aplecat a primi sfaturile, eventual dojenile lui în cele sufletescĭ, și că prin acésta va scădé autoritatea clerului și a capilor bisericescĭ.

Și parlamentele costă neasĕmĕnat mai mult decât câte un „Landes Kommandirender", dér pentru aceea tóte țĕrile și popórele țin mai mult la parlamente. Noi mirenii suntem de acea firmă credință, că spesele sinódelor mixte bine întocmite ni „*s'ar întórce*" cu camĕta-camĕtelor cu tot prin lucrărĭ și dispunerĭ salutare îndeplinite în acele sinóde și prin averĭ bisericescĭ și școlare scăpate de perire. Numaĭ ḑilele trecute aduserĕ ḑiarele esemple din Budapesta despre modul, cum se sporesc averile bisericescĭ necontrolate de publicitate.

Despre autoritate scim cu toțiĭ, că: *quisque suae auctoritatis faber est*, ceea-ce vré sĕ ḑică, că nimeni nu strică atâta autorităţiĭ omului, ca el însu-șĭ. De ar fi, ca preoțimea nóstră tótă, numai pentru lucrurĭ oficióse întrelăsate sĕ fie trasă la rĕspundere!

Pentru-ca dojenile în cele sufletescĭ sĕ-șĭ producă efectul dorit spre îndreptare morală, este la tóte confesiunile de lipsă, ca dojenitoriul sĕ fie model de vîrtuțĭ și moralitate. Lipsa mare de aceste modele este, care strică autoritatea tuturor clerurilor și face lumea necredinciósă, ba frivolă; nu se póte strica însĕ prin aceea, că se trag la rĕspundere demnitarii bisericescĭ în sinóde mixte.

Ḑice mai încolo scriitorul „rĕspunsului", că însemnătatea autonomieĭ gr. orientalilor stă într'aceea, că ea fù inarticulată în lege și că acum nu se póte spera așa ceva.

Dér cine a împiedecat pe clerul unit *illo tempore*, ca sĕ facă a se inarticula în lege și autonomia bisericei sale? Făcu-tu-s'a când-va vre-o încercare destul de seriósă și hotărîtă pentru acésta? Și cine va împiedeca, ca aḑi-mâne sĕ nu fim băgațĭ în plămădita autonomie romano-catolică, ca turmă de oi fără stăpân?

Nicĭ noi nu credem, nicĭ „Gazeta" nu va crede, că sinódele mixte sunt de proveniență din România, de óre-ce se scie, că acele au esistat în biserica română din țéra nóstră până la unire și de la unire încóce; de óre-ce când s'a făcut unirea, tótă întocmirea și constituțiunea bisericei nóstre în celelalte a rĕmas intactă, plăcută și ținêndă, precum recunósce și dechiara fie-care papă la suirea sa pe tron.

Afirmă mai încolo scriitorul „rĕspunsului", că greco-orientaliĭ au luat sinódele mixte de la protestanțĭ, că aceștia își pot ușor schimba constituțiunea bisericei, de óre-ce biserica lor este de origine omenéscă — și implicite — că noi unițiĭ nu o putem face, de óre-ce biserica nóstră este de origine dumneḑeéscă. Mai încolo, că constituțiunea bisericei nóstre unite constă într'aceea, că preoțiĭ își primesc jurisdicțiunea de la episcopĭ, episcopiĭ de la papa.

E mai probabil, că protestanțiĭ au luat sinódele mixte de la greco-orientalĭ, de óre-ce aceștia au esistat înainte de întrarea protestantismului, ba chiar și a catolicismului în țéră; fapt însĕ este, că sinódele au esistat până la unire și în unele forme și după unire, chiar și până în ḑilele nóstre. Așa d. e. moraliștiĭ își duc jurisdicțiunea de preot în proțap la Blașiŭ, când se duc la morală.

Tóte confesiunile țin și trebue sĕ țină că sunt de origine dumneḑeéscă; dér acésta nu împedecă de loc, ca constituțiunea lor, ba chiar și dogmele sĕ nu se strămute în decursul timpurilor și amĕsurat spiritului timpului. Din ḑilele Mântuitorului până aḑi prin câte și ce marĭ strămutărĭ a trecut biserica creștină, nu numai în cele esterne, ci și în cele interne și prin câte va mai trece de acum înainte! Chiar aicĭ la noi în țéră romano-catolicii își pregătesc acum autonomia și mirenii încă lucră la ea. Ce ne póte împedeca pe noi, ca și până atuncĭ, până-ce s'ar inarticula autonomia bisericei nóstre în lege, sĕ ne întocmim administrațiunea bisericei nóstre prin normative emanate de la Metropolitul, Episcopii sĕu de la consistorii, așa ca la acéstă autonomie sĕ iee parte și mirenimea și ca fie-care factor sĕ-șĭ aibă strict delimitat cercul sĕu de activitate?

Cu constituțiunea bisericei nóstre indegetată de scriitorul „rĕspunsului", încă schiopătéză rĕu lucrul: deórece Metropolitul nostru îl alege clerul, pe ceilalțĭ Episcopĭ îi denumesce guvernul rĕsp. la propunerea acestuia Majestatea Sa, ca pe Episcopii romano-catolicĭ, apoi pe popa din Sătmariu, Baia-mare etc. îl alege representanța orașului, adecă papistașii, calvinii, jidovii, numai Românii unițĭ nu. Déca pot sĕ alégă aceștia pe preoții noștri, pentru-că orașul le dă plata sĕu o parte din plată, pentru-ce sĕ nu ne putem noi alege popa, pe care-l ținem pur și simplu și care are sĕ ne fie păstor sufletesc?

Din tóte acestea resultă, că clericalii noștri întrebuințéză și încă *a contra-temp* cu mult mai multă sofistărie spre a apĕra o stare de nesustinut stricăciósă în biserica nóstră, decât câtă minte dréptă și sănĕtósă s'ar recere, ca sĕ întroducem

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Sĕrbătórea chrysantemelor în Japonia.

Corespondentul din Tokio al ḑiarului „Le Temps" descrie astfel sĕrbătórea crisantemelor care se face acolo în fiecare an:

Am vĕḑut pe împĕrat îmbrăcat tot în uniformă de mareșal, dér primind de astă-dată o revistă de chrysanteme de tóte nuanțele, alineate și etichetate într'o perfectă ordine sub corturĭ provisorii ridicate în centrul admirabilului parc imperial din Aoyama.

In fața chrysantemelor, diferite persóne oficiale, prințĭ și miniștriĭ, membriĭ ai camerei pairilor și simpli deputațĭ, formau o massă compactă. Invidiam sórtea acestui monarch, care avea astfel ocasiunea de a admira douĕ colecțiunĭ unice în lume, una de florĭ și alta de jobenurĭ. Dér el trecù demn, fără a privi nicĭ pe una, nicĭ pe alta.

La câți-va pașĭ după împĕrat, venea soția sa îmbrăcată europenesce: roche deschisă de primăvară și o pălărie mare cu pene. Ea trecù de asemenea cu capul în sus, avênd singura grije de a-șĭ ține umbrela perfect nemișcată.

De talie mică, împĕrătésa merge cu pașĭ micĭ grăbițĭ, și pare fórte jenată în haine europene.

Nascută cu mult înainte de revoluțiunea de la 1868, a cunoscut, fiind fată, somptuositatea bogatelor Kimonos; și, ca femeie, déçă este cochetă, ea trebue sĕ repete frumósele costume naționale, atât de armonióse și de comode, și acele frumóse cocurĭ negre și blonde ale pĕrului, carĭ de sigur erau mai frumóse de cât pieptănăturile moderne.

După împĕrătésa Haruko, venea prințul moștenitor Yoshi Hito Haru no Miya, un tînĕr de 25 anĭ, cu figura amabilă și simpatică, privirea blândă, o mustață de abia mijindă umbrind nisce buze fine ceea ce este rar în Japonia.

Prințul imperial nu este fiul împĕrătesei Haruko, ci a unei nobile, Kugne, una din nevestele actualului împĕrat Mutsu Hito. Fórte slab de constituție, el fù încunjurat de multe îngrijiri prețióse, căcĭ era singurul, care mai trăia din fii împĕratului, ceilalțĭ fiind morțĭ încă de micĭ. Din fericire pentru acéstă glorióstă dinastie, el putù ajunge cu tótă constituția sa slabă, la vêrsta bărbăției. S'a căsĕtorit în 1900, cu principesa Sadako, fiica prințului Kugo, și astăḑĭ are doi fiĭ: Hirohito, născut în 1901, și Yasashito, născut în anul următor. Decĭ, dinastia nu se va stinge.

Prințul moștenitor purta uniforma de colonel al gardei, precedênd pe prințesele imperiale, și ele, europenesce. Am regretat mult acésta, de óre ce sunt răpitóre în portul japones.

*

Familia imperială, defilând prin fața chrysantemelor se îndreptă spre un loc larg acoperit cu pânză de cort. Acolo era așeḑată masa imperială acoperită cu florĭ, apoi alte mese reservate diplomaților strĕinĭ, și în sfîrșit un fel de bufet monstru avênd vre-o sută de metri lungime pentru ceilalțĭ invitațĭ.

După ce i-se presentară diplomații strĕinĭ, împĕratul și familia sa se așeḑară separat la prima masă și dădù esemplul unei sdravene pofte de mâncare.

Masa fù fórte veselă. Printre atâtea costume europene, câți-va mandarinĭ chinesĭ, în costum național de ceremonie, adăugau o notă pitorescă petrecerei destul de veselă.

De la început ei au luat de la bufet tot ce le-au căḑut în mână, apoi dându-se de-oparte, s'au așeḑat comod în jurul unei micĭ mese câmpenescĭ. Mâncau și beau cât puteau. Unul din ei era mai cu sémă, un enorm Mongol, era formidabil. Mâncă și beù într'una în timp de peste o oră.

Eu mĕ plimbam prin mulțimea de invitațĭ; toțĭ ómenii remarcabilĭ din Japonia erau acolo.

Printre ei, marchisul Ito m'a impresionat mai mult. Cu un aer fórte tineresc cu tótă vêrsta sa înaintată, acest minunat bĕtrânel alerga de la o trupă la alta, supraveghiând pe toțĭ și judecând pe mulțĭ. Pentru el nicĭ un moment nu e perdut, el este de altfel universal: scie totul și conduce totul. Tótă Japonia se resumă în el.

în ea nisce reforme forte folositore și reclamate de spiritul timpului.

De ar renvia acum primii Episcopi ai bisericei unite, mult s'ar mira, cât de mare e adî numĕrul acelor teologî, carî pe vremea lor nu-i lăsau sĕ-șî administreze biserica lor în spiritul ei strămoșesc!

D.

Capitularea Port-Arthurului.

Condițiunî de capitulare.

De la 3 Ianuarie *Porth-Arthurul este al Japonesilor.* Telegrame oficiale anunță, că plenipotențiații lui *Nogi* și *Stössel* au subscris în séra dilei de 2 Ianuarie predarea cetății și că Japonesii au luat în posesiunea lor mai multe forturî. Despre condițiile de capitulare, forte puține amĕnunte au ajuns în publicitate. Se scie numai atât, că ofițerii rușî au fost lăsațî liberî sĕ mérgă unde vor voi, ér soldații rușî, probabil vor fi dușî în Japonia.

După o scire mai nouă din *Tokio*, Mikado a stabilit următórele condițiunî de capitulare:

Toțî funcționarii civilî ai guvernului rusesc sunt deținuțî;

Cetatea se dă Japonesilor în starea ei actuală;

Soldații depun armele;

Décă soldații vor distruge séu nimici ceva, condițiunile se anuléză și Japonesilor li-se dă mână liberă;

Ofițerii (rușî) vor declara în scris, pe cuvêntul lor de onóre, că în tot decursul resboiului nu vor mai lupta contra Japonesilor; li-se lasă însĕ sabia.

Situația Port-Arthurului înainte de capitulare.

Deja cu câte-va dile înainte de capitulare, din partea Rușilor nu s'a mai dat nicî o pușcătură. Detunăturile ce se audiau, erau *detunăturile produse de aruncarea în aer de cătră Rușî a forturilor, a depositelor și docurilor.* Nimicirea vaselor de rĕsboiŭ a costat multă ostenélă. A trebuit sĕ se facă mai multe esplosiî, pentru-ca distrugerea sĕ fie desăvîrșită. Vasul *„Sebastopol“* a luat foc și s'a rĕsturnat. Intrarea portului este închisă prin vasele cufundate. *Japonesilor nu li-a rĕmas decât ruine* și o mână de soldațî sdrobițî trupesce și sufletesce.

In ultimele sĕptĕmânî viéța în oraș era insuportabilă. Timp de cincî dile Japonesii au bombardat necontenit forturile și au dat neîntrerupte asalturî. Nu mai era nicî un punct în oraș, care sĕ nu fi fost atins de bombe. *Nicî răniții n'au fost cruțațî.* Șrapnelele și ghiulelele uriașe isbiau în spitalurî. Răniții, ingroziți, eșiră pe strade, dér nicî aicî n'au putut fi în liniște, căcî glónțele îi isbiau și acolo. Câțî-va din ei putură sĕ ajungă până la linia de luptă unde cu mânî tremurătóre aruncau și ei cu pietrii asupra Japonesilor. Timp de cincî dile și cincî noptî a durat lupta acéstă înfiorătóre. Nicî în spitale, nicî în casele private nu mai era loc pentru rănițî. Soldații însĕ în cea mai mare liniște își făceau datoria. Nicî o vorbă nu se mai audia din gura lor și nicî ofițerii nu mai aveau vr'un cuvênt de încuragiare cătră soldațî.

In astfel de împrejurărî, la 1 Ianuarie *Stössel* s'a decis a-șî chema ofițerii la un consiliu, ca sĕ propună capitularea.

Când trimisul generalului *Stössel* s'a dus cu steag alb la cartierul general japones, *Rușî capabilî de luptă nu mai erau decât 4000.* Ceilalțî 18,000 zăceau rănițî prin spitale, prin case private și pe strădî. Cei mai mulțî erau îmbrăcațî miserabil. *Nicî unul nu mai avea cămașă.*

Duminecă diminéța s'a întrunit consiliul de rĕsboiŭ și pe când generalii se sfătuiau, ghiulelele fluerau, bombele cădeau și granatele explodau. In acest consiliu de rĕsboiŭ istoric, s'au petrecut scene sfâșietóre. Consiliul era presidat de generalul *Stössel* și au participat la el toțî generalii și amiralul *Wirren.* *Stössel* a deschis consiliul cu declararea, că a sosit momentul, când—pe basa autorisării primite dela Țarul—e dator a pune capĕt vĕrsării de sânge. La declarația acésta *toțî generalii au plâns,* nicî unul din ei însĕ n'a cutezat a contradice. Mult n'au hesitat, căcî sĕu trebuia sĕ se decidă a eși cu cinste din cetate, séu cu arma în mână sĕ móră până la unul. Consiliul a decis, decî, capitularea. Toțî generalii au declarat, că negreșit trebue sĕ pună condiția, ca *nicî un soldat sĕ nu fie făcut captiv,* căcî décă acéstă condiție nu o va primi dușmanul, vor da în aer tóte forturile dimpreună cu soldații. S'a redactat apoi scrisórea pe care Stössel a trimis'o lui Nogi și s'au stabilit mĕsurile necesare, pentru-ca Port-Arthurul, pe cât e posibil, sĕ ajungă numai ruină în mânile inimicului.

Pe când se ținea consiliul, atmosfera fu cutremurată de două detunăturî teribile: două forturî sburară în aer.

O altă versiune e următórea:

Incă și Duminecа trecută *Stössel* era decis sĕ continue lupta cu ori-ce preț. Rănile ce le primise îl dureau, vedea însĕ că mai are în jurul sĕu ómenî capabilî de luptă, și voia ca cu aceștia sĕ lupte până la ultima picătură. Generalii sĕi i-au dis atuncî:

— Nu mai putem lupta! Ómenii noștri sunt sdrobițî, nu se mai pot mișca, nu mai pot ținé arma 'n mâna, *adorm pe picióre.* Noi putem sĕ dăm ordine, soldații însĕ nu mai pot sĕ asculte!

Atuncî *Stössel* stringĕnd din pumnî, strigă!

— *Luptațî voi, generalî!* *Nu este iertat sĕ ne predăm.*

Comandantul suprem era gata la orî ce și numai oposiția îndîrjită ce a întîmpinat'o la subalternii sĕi, l'a determinat sĕ le asculte argumentația. Amiralii *Rochlenski* și *Wirren,* generalii *Smirnov* și *Fock* l'au implorat sĕ se determine pentru capitulare. Atuncî Stössel a cedat.

Stössel despre ultimele lupte.

Cu data de 26 Decemvrie *Stössel* a telegrafiat la Petersburg: Situația cetății începe sĕ devină forte rea. Cel mai mare dușman ne este *scorbutul,* care deciméză soldații, apoi bombele de 11 policarî, *contra cărora n'avem scut.* Numai puținî din soldațî n'au fost atinșî de bóla amintită. Am luat tóte mĕsurile posibile, dér bóla se întinde într'una. *Lipsa de munițiunî ne face cu nepulință de a rĕspunde focului inimicului.* Pierderile în massă a ofițerilor slăbesc dilnic rĕndurile apĕrătorilor. Dintre 10 generalî, *Kondratenko* și *Zerpicky* au cădut. *Rotsnakovsky* a murit, eu (Stössel), *Nadeine* și *Corbatovszky* suntem rănițî. Dintre 9 comandanțî de regiment, doi au cădut, doi au murit în urma ranilor, patru sunt rănițî. E grozav de mare apoi numĕrul celor-lalțî ofițerî superiorî cădutî, dér și mai mare este numĕrul răniților, așa încât *multe compănii sunt conduse de stegarî. Compăniile nu au mai mull, decât câte 60 soldațî.*

Până acum *în spitale sunt internațî 14,000 de bolnavî și rănițî;* dilnic se anunță câte *500 ómenî* pentru a fi internațî în spitale.

In telegrama cu data de 29 Dec. *Stössel* spune: Erî înainte de amiadî Japonesii au esplodat contraescarpa fortului nr. 3. Două atacurî ale lor le-am respins, inimicul a ocupat însĕ deschidĕtura în formă de pâlnie, pe care o produse explosia. Pe la órele 5 d. a. ei au ocupat întrégа escarpă și sub întunerecul nopții vr'o două batalióne ale lor au pĕtruns în interiorul fortului. Trei contra-atacurî ale reservei nóstre n'au succes. In urma acésta fortul a cădut în mânile Japonesilor. Pierderile nóstre sunt considerabile mai ales în ofițerî. Garnisóna fortului s'a refugiat. Prin ocuparea forturilor inimicul a devenit stăpân pe întreg frontul de nord-ost al cetății. *Numai câte-va dile ne mai putem susținé. Abia decă mai avem munițiĭ.* Voiŭ face tot posibilul, ca sĕ evit măcelul pe strade. Scorbutul ne deciméză garnisóna. *Cei 10.000 de ómenî, de carî mai dispun, sunt toțî bolnavî.* Generalii *Fock* și *Nikitin* s'au dovedit adevĕrațî eroi.

*

Pressa japonesă e înfuriată formal contra lui *Stössel,* pentru-că în momentul suprem a nimicit tot ce a putut. Vasele de rĕsboiŭ le-a scufundat și a închis cu ele întrarea portului, a aruncat în aer mulțime de forturî, — ast-fel, că Japonesilor li-a scăpat de-abinele din mână prada la care rivneau.

Câte odată un surîs imperceptibil rătăcea pe buzele sale și privirea sa scânteia de șiretenie sub pleópele sbîrcite; probabil se distra pe socotéla vre-unor străinî.

După o oră, familia imperială se retrase, dér banchetul continuă. Conviviî aprópe toțî abusaseră de mâncările și bĕuturile puse la disposiția lor. Uniî erau prea veselî și alțiî prea trișţî, după influința vinurilor francese asupra stomacurilor lor. Dér nimenî nu se gândea la chrisanteme, cu tóte că acéstă reuniune purta numele de sĕrbătórea chrisantemelor: mai departe, ele stăteau singuratice, fără o privire de artist pentru uimitórea lor frumusețe. S'au sfîrșit chrysantemele! Erau bune altă dată în epoca vechei Japoniî, poetice și cavalerescî.

Nóptea începea sĕ cadă, sórele apunĕnd arunca luciri de incendiu printre trunchiurile bĕtrânilor copacî. In basinurile parcului imperial, coloréa roșiatică de tómnă văpsea apa deja sumbră.

SCIRILE DILEI.

— 23 Decemvrie v.

Fondul Iancu. „T. R.“ aduce următórea scire: După cum suntem informați, presidiul „Asociațiunei“ a primit încunosciințare de la ministrul de interne, că banii adunațî pentru ridicarea unui monument la mormêntul lui Iancu și confiscațî la timpul sĕu, póte sĕ-î ridice la cassa oficiului de dare din Sibiiu, avĕnd sĕ-i folosécă spre scopurile școlei civile de fete, susținute din partea „Asociațiunii“.

Societatea „Carmen Sylva“ a studenților din Graz s'a constituit pe anul 1904/5 pe cum urméză: Alex. *Dobrescu,* student în medicină, președinte, Dimitrie *Coltău* stud. la academia comercială, secretar, și I. *Slavu,* student în medicină, cassier și bibliotecar.

Intreruperea navigațiunei pe Dunăre. In urma unui viscol mare a încetat comunicarea vapórelor între Brăila și Galațî. Se mai anunță, că în urma pornirii sloilor pe Dunăre nicî un vapor n'a putut părăsi, începĕnd de Marțî séra, portul de la Galațî.

Podul peste Olt, care a fost construit încă pe vremea Mariei Teresiei, legând Făgărașul cu comuna Galațî, séu mai bine dis comitatul Făgărașului cu comitatul Târnavei-mari, de 3 anî este declarat impracticabil și ómenii carî au daraverî comerciale la Făgăraș, trebue sĕ trécă Oltul cu podul umblător și cu luntrea. Fiind circulația pe linia acésta forte viuă și greutățile trecerii nespuse, locuitorii sufer, comerciul stagnéză, ér un pod nou înu vré sĕ construiéscă nimenî, căcî ar costa vr'o 200,000 corone. După cum i-se scrie „T. R.“ la 28 Decemvrie a plecat la Budapesta o deputațiune de 12 inșî ca sĕ céră de la guvern construirea podului. Corespondentul numitului diar însĕ puțină speranță are că s'ar puté realisa cererea Făgărășenilor.

„Strada Luterană“ din Bucurescî a fost rebotezată în strada „Ion Ghica“, după cum am anunțat deja. Hotărîrea acésta a consiliului comunal a făcut sânge rĕu în sînul coloniei germane din Bucurescî, după cum se póte vedé din protestul diarului „Bukarester Tagblatt“. „Protestăm cu tótă energia“ — dice numitul diar — „contra decisiunei consiliului comunal de a schimba numele acestei strădî în care de 150 anî se află biserica evanghelică și sperăm, că la locurile competente se vor face pașii necesarî. Sunt strădî destule cărora s'ar puté da numele marelui bărbat de stat, d. e. Str. Fântânei vecină cu str. Luterană, dér a reboteza o stradă, a căreî numire era cu desĕvîrșire justificată, ni-se pare *un atentat împotriva religiunei evanghelice*“... — Cestiunea presentată în felul acesta — ni-se pare deplasată!

Societatea sodalilor românî „Lumina“ aranjéză Sâmbătă în 25 Dec. st. v. 1904 (prima di de Crăciun) o producțiune și petrecere colegială în sala hotelului „Orient“ Nr. 1. Inceputul la 7 óre séra. Intrarea de persónă 1 cor. 20 b. Studenții 80 banî. NB. Ofertele marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor chita publice. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea sodalilor românî din Brașov. Bilete se pot căpĕta la D. D. Eremias, la libraria Ciurcu și séra la cassă.

Programul producțiunei este următorul: 1) „O ce veste minunată“, colindă de N. Popovicî. 2) Declamațiune. 3) „Pe crengî de soc“, serenadă de Kirchner. 4) Declamațiune. 5) „Sus opincă“, cântec poporal de N. Oancea. 6) Declamațiune. 7) Teatru; „Pălăria Ceasornicarului“ comedie într'un act de A. G. N. — Dirigentul corului este d-l N. Oancea jun.

Drame sângeróse în Clușiŭ. Sub titlul acesta foile din Clușiŭ raporteză despre două sinuciderî amoróse întêmplate în aceașî di. Eroii acestor drame sunt doi băiețî de prăvălie, carî în timpul liber se îndopau cu cetirea de romane și umblau după dragoste. Iosif Lorenz în etate de 21 anî era amorosat foc de fata în casă de la stăpânul sĕu, comerciantul Solymosi. Fiind însĕ minor și nepulĕndu-se însura, au hotărît amêndoi sĕ móră. Lorenz și-a împușcat întâiŭ amanta, cu numele Nagy Mariska, apoi pe sine. El a murit. Fata póte va scăpa. — Al doilea „erou“ este Vajdai Jenő, tot șăgârț. Acesta iubea și nu era iubit. Din pricina acésta și-a pus capĕt dilelor.

Băile Eforiei vor fi închise Sâmbătă în diua de Crăciun.

Avis. Din causa sĕrbătorii de mâne (Bobotéza la apusenî) va fi deschisă numai farmacia d-lui Eugen Neustädter Têrgul grâului Nr. 7.

Din Macedonia.

Din Constantinopol se anunță: Ambasadorii Rusiei, Franței și Angliei au sprijinit pe lângă Pórtă reclamațiunile guvernului român în favórea comunităților române din Macedonia.

Tashin-pașa, prim secretar al sultanului, a cerut patriarchului ecumenic de a recunósce aceste comunitățî ce reclamă dreptul de a celebra ceremoniile cultului ortodox în limba lor maternă, dér patriarchul resistă cu energie, spunĕnd că orî-ce concesie din partea sa echivaléză cu o desmembrare a bisericei grecescî.

Monseniorul Joachim Zarapulo, mitropolitul grec din Monastir, a prevenit pe patriarch, că décă va persevera în modul sĕu de a vedé, elementele kuțovlahelene se vor separa fatalmente de patriarchie și că crisa religiósă din Macedonia se va termina printr'o nouă schismă la fel cu aceea, care a dus la consituirea exarhatului bulgar.

— O bandă de 20 ómenî a atacat Joia trecută la Rah la 24 kilometri spre ost de Kumanova, pe Essad Effendi, fiul primarului din Kumanova care venise în acéstă localitate pentru perceperea dijmelor, și l'au ucis. La sosirea trupelor, banda fugi lăsând 4 ucișî, mai multe bombe și puscî Manlicher.

— Se confirmă că generalii Ferid-pașa, Șeifullah pașa și Hadi-pașa, au fost însărcinațî cu acțiunea contra bandelor din vilaetele Salonic, Uueskueb și Monastir. Generalul Serfullah pașa a plecat la Kumonova în urma incidentului cu banda de la Rah.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 5 Ianuarie. Fóia oficială publică un rescript prea înalt, prin care nóua dietă este convocată pe 15 Februarie. Terminul alegerilor dietale e fixat între 26 Ianuarie și 4 Februarie.

Petersburg, 4 Ianuarie. „Brsevija Vjedomosti“ primesce din *Cifu* scirea, că *Stössel* a subscris documentul de capitulare.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Călindarul Plugarului.

In editura tipografiei A. *Mureșianu* a apărut **„Călindarul Plugarului“** pe anul comun 1905. — Anul XIII.

Ca și în anii trecuțĭ, așa și în anul acesta — al treisprețecelea al esistenței sale — *„Călindarul Plugarului“*, fidel numelui sĕu, întră în casele cărturarilor și ómenilor noștri de la sate și orașe, ca prin învĕțăturile și povețele din ramura economiei sĕ le îmbogățescă cunoscințele și sĕ-i îndemne la muncă rațională, servindu-le tot-odată de călăuză în viața practică. In afară de acésta ceĭ carĭ se vor grăbi a-șĭ procura *„Călindarul Plugarului“*, vor mai avé prilegiŭ de a-șĭ petrece câte-va óre vesele și senine, cetind bucățile alese și instructive din partea literară și distractivă, anecdote în prosă și versurĭ, glume, povețe și diverse.

Conținutul *„Călindarului Plugarului“* este următorul:

Cronologia anului. —Regentul anului — Sĕrbătorile și alte ḑile schimbătóre. — Calculul sĕrbătorilor mai marĭ. — Posturile. — Urmézä partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului, la fie-care lună dându-se sfaturĭ despre lucrările, ce are sĕ le facă economul, care ține sĕ-șĭ pórte economia după tóte cerințele. — Taxele telegramelor și postale. — Taxele pentru pachete și pentru porto-tarif după greutate. In partea acésta se dau îndrumărĭ cu privire la regulele de observat la trimiterea de scrisorĭ, banĭ și pachete. — In rubrica despre timbre și taxă, se arată, ce anume timbre și taxe se cer la tot felul de petițiunĭ, documente etc.

Rubrica *têrgurilor* e și de rêndul acesta fórte bogată. După datele oficióse și de nou îndreptate și publicate de ministeriul de comerciu, se arată têrgurile libere din Ardeal, Bănat și țéra unguréscă, cu observațiunile necesare; apoi têrgurile din Bucovina și Ungaria, precum și têrgurile aranjate în serie cronologică (după lună).

Partea economică a Călindarului cuprinde următórele articole din ramura economiei: *Cunóscerea pămêntului*, de Th. A. Bogdan; *Cultura rațională a cartofului*, de Gh. Manolescu; *Economul ca doctor*, de Ioan Georgescu; *Ingrijirea și pregătirea pămêntului în școla de pomĭ*, de A. Boldor; *Cultura macului*.

In *partea literară* se publică: *„Grosița, care i-a adus noroc“*. o frumósă povestire de Jassy Torrund (trad. Oniță); *Ochii negri* (poveste) de E. Părăianu; Legenda *»Stefan cel Mare și îngerii«*. Urmézä *Anecdote poporale și Glume*, de Marion, Speranță și alțĭ scriitorĭ, în versurĭ și prosă.

— O ilustrațiune representând vechea cetate a Huniadeștilor.

Se publică apoi *Povețe* interesante și instructive pentru viéța economică și casnică. Câte-va *sfaturĭ din ale bucătăriei și Diverse*.

Partea restantă cuprinde anunțurĭ pe mai multe paginĭ.

Călindarul Plugarului costă esemplarul **44 banĭ** + porto, și se vinde la Tipografia A. *Mureșianu* Brașov. Abonații ḑiarului nostru pot sĕ procure călindarul și de-odată cu reînoirea abonamentului la fóia nóstră.

Nr. 10489 1904.

PUBLICAȚIUNE

referitóre la fassionarea venitelor din camete și rente.

Venitele, carĭ cad sub darea de camete și darea de rentă trebue fassionate din partea celor ce le folosesc sĕu din partea persónelor morale până în 15 Ianuarie 1905.

Obiect pentru darea de camete și rentă formézä orĭ-ce avere, care nu e supusă nicĭ mijlocit, nicĭ direct la dare, nicĭ de pămênt, nicĭ de casă nicĭ de câștig, precum la darea. care au sĕ o plătéscă întreprinderile și reuniunile, carĭ sunt obligate a depune socotélă publică, cu deosebire formézä obiect pentru dare de camete și rente totsoiul de camete, quote și dividende carĭ le primesce vre-un locuitor al acestei țărĭ (individ séu persónă morală) din următórele isvóre de venit, anume:

a) Din rente viagere fie din țéră sau streinĕtate, din provederĭ pentru starea de revisuire sau din rente pentru rudenii.

b) Din capitale asigurate prin amanete sau întabulare sau prin simple obligațiunĭ. cambii sau și alt soi de contracte dacă banii sunt datĭ împrumut fie în țară sau în strĕinătate, tot asemené și din capitale fideicomisionale, familiare sau fundaționale.

c) Din drepturĭ ce sunt incorporate pe pămênturĭ din țară. carĭ însĕ nu sunt supuse dării de pămênt.

d) Din acții din țĕrĭ streine fie fonciere, urbane industriale sau comerciale.

e) Din obligațiunĭ de stat, sau

f) obligațiunĭ de ale comitatelor, dacă nu-s eliberate de dare prin vre-o lege specială.

g) Din venitele. ce le trag pe basa de avisurĭ, cărticele de depunerĭ, alte documente de depunerĭ sau pe basa de contocurenturi după banii depușĭ spre fructificare la institute de credit, carĭ pe basa statutelor lor primesc și depunerĭ, mai departe la case de păstrare și la tóte institutele de credit, carĭ fac și afacerĭ de păstrare de banĭ.

Contribuabilii sunt scutițĭ de a face fasiunĭ despre venitele din următórele capitale, anume:

a) din obligațiunile de stat numite mai sus.

b) din cametele după obligațiunile de prioritate supuse dării.

c) Din cametele capitalelor asigurate pe întabulare carĭ le-au împrumutat întreprinderile și reuniunile obligate de a da socoteală publică.

Dare de camĕtă după aceste camete le plătește în casul a) Statul. în casul b) și c) societatea care plătesce camĕta o detrage din camĕta ce o plătesce celui ce trage camĕta și o transpune la perceptorat.

Venitul din capitalele aședate la institute de banĭ menționate sub g) proprietariĭ acestor banĭ de asemenea nu-s obligațĭ a face fasiunĭ.

Pentru aceasta însĕ institutele de banĭ sunt datóre:

a) A arăta suma cametelor plătite după capitale a-le arăta la fie-care pătrar de an în Martie. Iunie, Septemvrie și Decemvrie.

b) a arăta la perceptoratul resgesc suma cametelor capitalisate tot la jumătate de an și tot-odată a-și trimite darea ce cade pe acele camete, sunt îndreptățite a reținea din cametile plătite sau capitalisate suma dării plătite.

Fiind-că darea de camete și rente este a-se statori tot-deauna pe basa cametelor folosite în anul ce premerge anului de dăjduit: de aceea pentru statorirea dării pe 1905 trebue fasionat venitul de camete și rente din anul 1904.

Darea de camete și rente se statoresce pentru contribuabil tot-deauna în localitatea unde-și are locuința permanentă.

Contribuabilii carĭ isvórele lor supuse dăriĭ de camete și rente le fasionează cu intenție de a prescurta Statul în venitele sale — fie în scris seau verbal — seau carĭ ascund isvórele lor de venit prin acea că séu le retac seau spun mai putin: se pedepsesc în sensul art. de lege XLIV din 1883 § 100.

Brassó, luna Decemvre 1904.

Perceptoratul orășenesc.

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Ianuarie n. 1905.

Renta ung. de aur 4%	118.70
Renta de corónе ung. 4%	98.20
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	89.15
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.80
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. cu premii	209.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	162.—
Renta de hârtie austr.	100.20
Renta de argint austr.	100.20
Renta de aur austr.	119.50
Renta de corónе austr. 4%	100.35
Bonurĭ rurale ungare 3½%	91.45
Losurĭ din 1860.	156 75
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16 27
Acții de-ale Băncei ung. de credit	805.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	680.50
Napoleondorĭ	19.10
Mărcĭ imperiale germane	117.47½
London vista	239.70
Paris vista	95.35
Note italiene	95.30

Cursul pieței Brașov.

Din 2 Ianuarie n. 1904

Bancnote rom.	Cump.	18.64	Vênd.	18 70
Argint român.	„	18.40	„	18.64
Napoleond'orĭ.	„	19.06	„	19.10
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	2.53	„	2.54
Mărcĭ germane	„	117.20	„	117.40
Lire turcescĭ	„	21.50	„	21.06
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	„	102.—

A apărut la Bucurescĭ:

Sistema ortografică a limbei române de *Nic. Densușianu*, o broșură de 73 pagine și se află de vêndare la librăria Leon Alcalay din Bucurescĭ cu prețul de 1 leu, trimisă cu posta 1 leu 15 banĭ séu 1 cor. 10 fil.

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu. cu descrierea și esplicarea dansului nostru de salon

„**Romana**“ dans de colónă în 5 figurĭ *Descrisă și esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“,) de *Tunarul din Dumbrău*, **Popa**. — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumĕtate de secol, de când, în epoca redeșteptării nóstre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana“, unicul dans de colónă român. In iérna anului 1901, cu ocasiunea jubileului de 50 de anĭ de la fondarea Reuniunei femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocasiunea acésta și jubileul de 50 de anĭ al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechĭ, damele purtând costum național, au jucat „Romana“ jubilară, adecă au esecutat acest dans întocmai după regulele și prescrierile originale, cum s'a esecutat înainte cu 50 de anĭ la primul bal al „Reuniunei“.

Autorul broșurei esplică „Romana“ în strînsă legătură cu musica ei după aceste regulĭ și prescrierĭ originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s'au furișat în acest dans. (Esplicarea figurilor o face alăturĭ și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțate este, că a fixat regulele originale ale „Romanei“, ca orĭ și unde în ținuturile și țĕrile locuite de Românĭ acest dans de colónă român sĕ pótă fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adaus la finea broșurei și textul frumósei și atrăgĕtórei musice a „Romanei“, esplicând printre note tóte mișcările dansului după tactele musicei. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindenĭ între noi, a fost tot-deuna o dorință viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, esact și uniform. Credem, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acuratețǎ, va satisface pe deplin dorinței generale

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicărĭ) și costă numai **2** cor. **50** banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se póte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.